

Pavel Ruzyak: Klíčový záběr u režisérů, pracujících s vnitrozáběrovou montáží a stylizací.

Bakalářská práce na katedře režie FAMU.

Posudek vedoucího práce.

Pavel Ruzyak je hloubavý student a jeho bakalářská práce tomu odpovídá. Na počátku výběru tématu jej zajímala především práce režisérů s dlouhým záběrem a s jeho inscenací, tedy s tím, co je ve francouzštině označováno jako režie – mizanscéna. Postupně soustředil jen na některé typy dlouhých záběrů, souvisejících s různými způsoby využití prvků stylizace právě při scénování. V definitivní verzi se mu úplně nepodařilo oddělit stylizaci před kamerou a s pomocí kamery, ev. jiných prostředků filmového ztvárnění obrazu a zvuku. Je to ale možná dobře, protože ve filmu jsou také vždy ve vzájemných vztazích, a toho si je autor dobře vědom. Všechny tři pojmy – tedy dlouhý záběr, stylizace a mizanscéna Ruzyak také v práci ve svém pojetí vysvětluje, aby s nimi mohl adekvátně pracovat. Postrádám snad jen Ejzenštejnovo pojetí mizanscény z jeho studie O mizanscéne a také lepší odlišení dlouhého záběru od pojmu klíčový záběr (Key Shot), s nímž pracuje v názvu. Dlouho jsme také pracovali na tom, aby text práce měl správnou českou stavbu vět; i když se to nepodařilo úplně, je snad i v tomto ohledu výsledek přijatelný. Trochu nestandardní zůstává jeho nečíslované uvádění citačních odkazů v poznámkách pod čarou.

Z původní koncepce v práci zůstaly stopy pohledu na práci režisérů, které z hlediska zvoleného tématu nebylo možné obejít – Roberta Wieneho, Roberta Bressona, Orsona Wellese, Alexandra Sokurova aj. Ruzyak se však uvážlivě – vzhledem k tématu i k rozsahu práce – soustředil vždy jen na jedno dílo ze tří pro něj klíčových režisérů: Carla Theodora Dreyera, Andreje Arseněviče Tarkovského a Bély Tarra.

Mizanscéna dlouhého záběru pro něj je magií pozorování pohybu a je tedy neoddělitelná od základních kategorií filmové řeči – času, prostoru, rámování a střihu (montáže). Na konkrétních příkladech si autor všímá různých postupů, jimiž k řešení těchto problémů jednotliví autoři přistupují nejen ve vybraných dílech, ale i v další své tvorbě, zaměřené především na utváření diváckých emocí a na transcendenci od materiálního a realistického k duchovní podstatě zobrazovaného. Dostává se tak k podstatě autorského rukopisu vybraných režisérů, k jejich osobitému stylu. Pro názornost také často používá příklady z výtvarného umění a z literatury, pracuje i s citacemi z autorských textů jednotlivých režisérů.

Práce obsahuje všechny formální náležitosti (úvod, závěrečné shrnutí, abstrakt i seznam použité literatury a filmografii).

Doporučuji proto bakalářskou teoretickou práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

Prof. PhDr. Jan Bernard, CSc.

12. 8. 2016